

Nro. 6.

**A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDÉLMÉBŐL.**

Indult Bétsből, Pénteken Julius 20 - ik napján

1804-ik éjztendőben.

Magyar Ország.

A' Bihar Vármegyei Nemesség, eddig tett
fok jótéteményei által szerzett érdemét nem szünik
meg még most is nevelni, és gyarapítani: elég
bizonyossága ennek, azon emberi jószívűségből szár-
mazott ajándék, mellyet a' Varadon lévő Örzök-
tonaságnak hónaponként ajánlott a' tisztelt Ne-
messég, és az az atyai gondoskodás, mellyel a'
Vármegye' két Nagy Érdemű Vice - Ilpánnyai, Tek.
Beöthy László és Kazintzy Ferentz
Urak, a' Vármegye' több Nemes Rendjeivel együtt,
a' Báró Aussenberg Regimentjéhez viseltettek en-
nek a' Lógerbe való elindulásakor, midőn t. i. az
egész Katonaságnak, és a' Tiszteknek mindenféle

segedelmet nyújtottak, és alájok ingyen forspontot rendeltek, de még ezenkívül találkoztak sok más magános nemes érzésű Hazafiak is, kik jótéteményeik 's adakozások által magokat különösen megkülömböztették, a' kiknek nemes lelküségéről szólnak egyebek között a' következő két tudósítások: —

Debretzenből Jun. 27 kén. Cs. K. Arany Kultus, és Arany Sarkantyús Vitéz Méltóságos Kis Rhédei Rhédei Lajos Ur, ki már Nemes szívűségét, és Hazája eránt való szeretetét, jó tététeményei által sok ízben meg bizonyította, most ismét egy új példáját adta Nagy Lelkűségének, t. i. éppen akkor utazván keresztül városunkon az említett Méltóság, mikor itt a' Hohenzollern vasas Regementjének mufrája tartatott ezen Regementnek; ugyan oly ajánlást tett, mint a' B. Aussenberg Regementjének; hogy, míg a' Lóger tart, ezen Regementből is minden legény naponként egy egy meszely fiztet kapjon ételme könnyebbítésére.

N. Váradról Julius 2-kán. Ml. gos Borosjenői Tifza László Ur, tekintvén a' mostani drágaságokat a' lovaknak, a' leg illendőbb és ótsóbb áron ajánlott, a' B. Melás dragonyos Regementjébéli Tiszt Uraknak lovakat, mellyeket még magok tettések szerént is válogathattak ki. Ezenkívül a' Pesten tartandó Lóger id je alatt, a' Szász amastereknek 3, a' Képiároknak 2, és minden köz legénynek 1 Garast rendelt naponként segélősekre; melyért háladatosan meg esméri az egész Regement eránta való szeretetét, és nemes szívűségből származott jótéteményét, 's egy ily Nemes Joltévője eránt való háladatosságát nyilvánosságosan kijelenteni, 's jótéteményeit meg közzönni kötelellégének tartya.

Hasonló Nemes Erzés jóltávjét eszméri meg a' Regiment, a' Balányesi Sz. Ekklesia' Lelki Pásztorában Tízteleles Csák Ferentz Urban, a' ki nem csak a' hogy a' maga esztendei mintegy csak 300 forintnyi jövedelmének felet a' frükséget szenvedők között minden vallásbéli különbségre való tekintet nélkül ki osztotta, hanem még ezen nevezett Regiment 2-ik Svadronnyában a' Százasamestertől fogva le felé minden legénynek egy itze bort, és font húst adatott.

Rima szombatból Junius 20 ik napján. Ezen Tek. Gömör Kis Hant törvényesen egyesült Vármegye egyik érdemes Seborvosának, úgymint, Titt. Mariantsék Gottfrid Urnak azon fardhatatlan szorgalmatosságát, melyet a' tehén himlőnek bé óltásában 's annak kiterjesztésében mutatott a' Tek. Statusoknak, és a' Fels. Királyi Helytartó Tanátsnak ajánlásokra, a' Tek. Vármegye ithoni Kalksajából 100 Rh. forintokkal méltoztatott Ő Csász. Kir. Felsege néminémüképen megjutalmaztatni, a' melly tárgyról ki adott kegyelmes parantsolat, ezen Tek. Vármegyének ezen hólnap 7-ik napján tartott közönséges gyűllésében olvastatott fel.

Nagy Britannia.

London, Jun. 26 kén. — Hogy Minister Pitt, az Angliai katonaságot illető változtatások eránt tétetett projektomával az Alsó Házban, igen heves veré kedések után győzedelmeskedett legyen, már előadtuk. Most már a' Felső Házban folynak ugyan ezen tárgy felett nem kisebb hevelléggel a' tanátskozások. Tegnap este az ezen Házhoz tartozó Lordok minnyájan öltöze hivattattak vala,

a' lévén a' kérdés, hogy a' projektomot felkellesen - é másod versben olvasni.

Gróf Camden a' projektom mellett fogván, hofzias és fontos bezzéd által javasolta annak felolvaftatását. — Gróf Caenarvon és Fitzwilliam pedig ellene lévén, úgy irták azt le, mint a' mely az Ország' szabadságával fenn nem állhatna, és külömben is a' feltett tzélnak elérésére sem lenne alkalmas.

A' Király' egygyik fia a' Clarencei Hertzeg, hasonló okokat hordott elő a' projektom ellen: magát azonban a' Miniftert 's az ő érdemeit különösen magasztalta. — (Némelyek azt hírtették vala el, hogy a' Király, a' Wallisi Hertzegen kívül minden fiaihoz olyan levelet irt volna ezen alkalmatoffággal, hogy a' Parlamentomból ki nem maradjanak, és a' Pitt projektomának fogják pertjét. Ez a' hír tehát, a' szerént, a' mint a' Clarencei Hertzeg a' Parlamentomban bezzélt, nem vala igaz.)

A' projektom ellen bezzélttenek továbbá, Lord Spencer, Lord Hobart, Lord Suffolk, 's mások. Lord Moira azt mútogatta, hogy, ha szintén nem ellenkezik is ez a' projektom a' Konstituzióval, leg alább nem érhetni el általa a' feltett tzélt. — Hasonló hangon bezzélt Hertzeg Richmond, a' Frantzia ország és Anglia között találtató hasonlatoffágot terjeftvén szem' elébe. Ki botsátkozott a' Bonapárte katonai talentomnak igen eleven szinekkel való lerajzolására, és tsudálkozást érdemlő vóltára is.

Lord Limmericknek nem tettvén az efféle nem ide tartozó kibotsátkozás, nagy megindulását nyilatkoztatta azért, mellyre nézve Richmond Her-

ezeg azzal mentette magát, hogy Lord Limerick nem úgy értette légyen az ő szavait, mint ő. — Lord Mulgrave és Caenarvon között a' vetélkedésnél sokkal többre, úgy mint valóságos szóbeli veszekedésre kerülvén a' dolog, más Lordoknak kellett az ő letsendesítettésekre felkelni, a' kik szerentsé- sen örfize békáltették őket.

Különösen pártját fogták a' Minister' projek- tomának, Lord Melville, és Lord Westmoreland. — Ezek után Lord Grenville próbálta a' projek- tom mellett felhordatott okokat, még erősebb el- lenző okok által gyengíteni. — Végezetre éjszeli két óratályban voksolás' alá bortsáttatván a' dolog, a' Minister mellett 154, ellene 69 vokok gyűltek örfize. — Nem soká ezen Házban is fel fog har- madik versben olvasatni a' projektom, 'akérelked- ni sem lehet, hogy ekkór is, és végképpen meg ne erőllítették.

Frantzia Birodalom.

A' Jul. 1-ső napján költ Moniteurben olvas- suk egyebek között szórol szóra azon Jelentését 18-dik Lajos Frantzia Királynak, a' melyet, mint közelébről említettük, a' Bonaparte Familia Csá- szársága ellen, az Europai Hatalmasságokhoz inté- zett, ilyen fellyülírás alatt: A' Lillei Gróf Protestatziója; költ Varschauban, Jun. 6-kán, 1804-ben. — „Middön Bonaparte (ilyen szavakból áll maga a' Protestatzió) a' Császári ti- tulust felvette, és azt önnön Familiájában örökös- sé tenni akarta, petsétet ütött törvéntelen uralko- dására (usurpatióira). Ez az újj revolutzió, a' melyben eleitől fogva mindenek semmik voltak, kétség kívül meg nem gyengitheti az én jusomat.

Minden Fő Uralkodóknak, a' kiknek jussok úgy meg sértetett miut az enyém, és a' kiknek uralkodószekeik a' Párisi Szenátus veszedelmes polaiobumai által minnyájen egy formálog-megmozgattott, számot tartozván mag-mviseletéről adai; hasonló számadással tartozván Frantzia országnak, Familiáonnak, és önnön betsülozetemnek: úgy itelek, hogy a' köz ügyet árulnám-el, ha ezen alkalmatossággal halgatnék. Errendözve könyilathoztatom (egyszeremind a' Frantzia Országban ezen revolutzió alatt törtéat minden változások ellen tett proteffatziómat megújítván), hogy én a' helyett, hogy azon Császárságot megessmérném, a' mellyet Bonaparte magának egy oly Gyűlés által adatott, a' mellynek magának felelő törvényes létele, sőt inkább ezen titulat és minden azt követelő Akták ellen. proteffálok."

Páris, Jul 3 kán. — A' Gen. Moreau' felesége, minden drága portékait és Váltóleveleit (Wexlei) magához vette, és úgy utazott, néhány tselédjeivel és a' kis fiával egyetemben, mostan a' másodikkal lévén igen terhes állapotban, a' férje után a' Spadyol határ felé, a' hol c' várja. Jószágaik gondvise öjévé, a' Tribúnus Moreau nevezte-tett ki. Hogy azoközben ez a' nagy híré nevű szerezésfelen familia mostanság Amerikát oda hagyván, Európába visszra jöjjön, nem remélhetni: ha tsak előre el nem lájtható rendkívüli való környü'állások visszra nem hívják. A' következő levélből is ezt lehet ki hozni: — „

„Gen Moreau (úgymond) az ő elindulásának napja előtt egy Törvényes Irás-készítetett és zrsített-meg annak módja szerezént, a' felesége és anyós-a' számokra, a' felől, hogy ezek, vagy pedig a'

feltségének jelenemléttében csak az anyóssa is, az ő Frantzia országban lévő minden jofzágait eladhassák. Az ölfzszeseküvésnek részesei, a' processusra kívántatott költséget is, a' melly 500 ezer Livránál többre telik, meg fizetni tartoznak, még pedig olyan módon, hogy a' mi egygyiktől kinevetik, a' másik fizesse, ezt is nagy részint a' Moreau familia kéntelenítették fizetni. Beszéli, hanem e' még csak beszéd, hogy az ő Grosbois nevű jofzágához tartozó kastélyt és kertet, a' hol el fogattatásának előtte kedves nyugalomban élt, Lajos eő Császári Hercegsége fogná megvenni.

A' Moreau' megítéltségében ezt a' nevezett jegyzik meg: A' 12 Bírák három részre osztottak; négen az ő meg ölettelésére, négyen szabadon való botsáttatására, négyen pedig 2 éltendei fogságban való tartódására voksólván. Végre ezen utólsoknak állott meg a' vélekedések. — Egy magános ember felől nem hallott és nem olvasott az ember mostanság annyi féle okoskodást mint Gen. Moreauról: hanem nagy vizsgálására szolgálhat néki az is egyebek között, hogy az ellene kijött irásokon, telyefséggel nem kapott a' közönség, és nagy részint a' könyves boltokban maradtak. — Német országon is jöttek ki felölle fontos jegyzések. Más alkalmatossággal mi is elő fogunk vagy kettőt hozni közülük.

Páris Jul. 7 kén. Julius' 24-két, u. m. a' Bastilla' megvétettetésének innepét, minthogy szombaton esne, az azt követő vasárnapra tétette által az Ország' ó'zék.

Hónap, vasárnap, nagy pompázások lesznek Párisban. A' Császár fényes audentziát fog a'

Thuillieria' palotában adni azoknak az idegen Követeleknek és Minisztereknek, a' kikhez már az ő Uj varaiktól az új Követi Levél megérkezett. Ezeket meg fogja közelebről nevezni a' Moniteur.

Jaubert úr (így szól ugyan ez a' Moniteur) visszfa érkezett Konstantinápolyból, a' hova a' Császártól (még miat Első Konzultól) küldetett vala. A' Duna torkánál hajóra ülván, ezen folytatja útját felfelé, miitbogy a' Romeliai apró Bascháék nyughatatlankodászik miatt, a' kik ennek vidékeit igen félelmeffé tették, az egyenes útan jöni nem tartotta tanácsosnak. Ugy látszik, hogy már most hathatós eszközökhöz nyúlt a' Porta, hogy ezen szüntelen való lármáknak eleit vegye, a' mellyek felől azt tartják, hogy némely más Európai nemzeteknek sűgallása által gerjesztödnének.

A' Moniteur' adta ki a' következő levelet is: — „

„Konstantinápoly, Május' 30-kán. A' mi tartományainkban naponként nevedik az útzó és egyremásra ügyvelő (observator) ifiú Oroszok' száma. Azok közszülök, a' kik itt a' fő városban tartózkodnak, nem titkon befzéllik azt is, hogy ök úgy nézik a' mi országunkat, mint rájok jutandót. Az ő fegyveres seregeiknek Armeniában és Georgiában nyert győzedelmeiket, nagy ditsérekkel magasztalják. Ugy mutatják a' környülállások, hogy Derbent ismét az ő kezekre jutott volna, és hogy Erivant is, a' melly egy azon nevű tartománynak a' fő városa, elfoglalták légyen. E' szerént úgy látjuk, hogy ezen Hatalmasság azon időben, hogy az Asiai Török tartományoknak Napkeleti szélein hadat visel, ugyan akkor Korfu' Protektorának hirdette a' Portának nem kitsiny kárával magát,

és új fegyveres seregeket szállit oda, holott azok éppen szükség felett valók egy oly országban, a' melly kevesebbé népes, hogy sem a' tsendeffégnek fenntartására idegen fegyveres erő kívántatna oda, és hogy népessége által valamelyik' Európai Hatalmasságok nyughatatlanságot okozhatna."

Orosz Birodalom.

Azon újságlevelek, mellyek azt írják vala, hogy a' Császári Nagy Hertzegasszony Maria Paulowna, és a' Weimari Ösökös Hertzeg között való lakadalmi czeremonia Jul. 1-ső napjára lett volna határoztatva, azt írják most, hogy nem az 1 ső, hanem 31 dix napjára van ugyan azon hónapnak, rendeltetve.

A' következő, Petersburgi levél nem olyan szemügyvel tekintti az Orosz Birodalom intézeteit, mint a' Monsieur a' mingyár előhozott Konstantinápolyi levél szerént tekintti: — „A' mi politikai állapotunk, a' tengeri háborut folytató Hatalmasságokra nézve, most is tsak az, a' melly egy idő óta volt. A' mi Udvarunk mind ez ideig tartja a' szoross neutralitást. Hogy azonközben azt a' tekintetet, a' mellyel a' mi Birodalmunk a' több Hatalmasságok között a' maga erejére nézve bír, megtarthassuk, olyan módon szállittattak fegyveres seregeink bizonyos pontokra, hogy, ha mi melleszre lenni lattatnak is némely pontoktól, a' mellyek felől talám ellenséges történeteket gyaníthatnánk, tsakugyan semmi hátramaradást ne kellelten a' nagy távolság miatt szenvednünk. Még sem az egygyik sem a' másik hadakozó Hatalmasság' részére nem hajlik az Országglószékünk: 's ha bár feltehetjük is azt az Anglus új Ministerről Pittről, hogy az Európai Udvaroknál nagyobb mozdulásokat fogten-

ni, mint az előtte való Minister tett: csakugyan igaz e' hogy még eddiga' mi Státusainkban semmi a' féle készületek nem szemláltetnek, a' mellyekből hadakozást lehetne jöveendőlni. Nem is nézheti az Európai mozgásokat egy Státus is tseadesebben mint a' miénk. A' ismétlődő mezőtől mezőkre távozva, és Napkeletre, Nyágotra és Délre hatalmas határok között lévén leg szereztesébb fölkészüléseit vetélkedő és hadakozó Hatalmasságok között való közbenjáraskodás, és a' békéltetés munkájában, nyilatkozathatja, 's nyilatkoztatja is."

* * *

Mikor kellesték magát leg alkalmatosabban a' Georgikonban nevelt gazdaságbéli Tisztcsért

BCU Cluj / Central University Library Cluj

jelöltetni?

Méltóságos Gróf Tólnai Felfeltts György által Keszthelyen fel állítatott gazdaságbéli Oskolának vagy a' Georgikonnak E öljáróinál gyakortaabb jelentik magokat oly Földes Uraságok, kik ezen Oskolában nevelt ifiakból kívánnak magoknak gazdaságbéli Tiszteket. Valamint tehát a' múlt évtendőkben különös Örömnökre szolgált, hogy nem csak azon Méltóságoknak, kik a' Georgikon mellett tulajdon Stipendistus Praktikánsokat tartanak, hanem más Földes Uraknak is Nevendékeink közül, kik a' gazdaságbéli tudományt, az avval együtt járó eszméretekkal, a' Georgikon nevendékeiből magoknak gazdaságbéli Tiszteket kívánnak, most is tudokra adják, hogy méltóztassék magokat a' reánk következő Julius, és Augustus hónapokban az elől irt Tisztcségnél jelenteni, 's egyszerűs mind azon fel tételket, mellyek alatt az említett gazdaságbéli Tiszteket e fogadni szándékoznak, velük közölni; minthogy Augustus hónap

végével a' tudománybéli Currusunk mindenkor végzödven, a' nevezett hónapok, a' legalkalmasabb időköz a' Georgikonból esztendőnként ki-kerülő gazdaságbéli Tisztek eránt való tudakozásokra. Mi a' vett jelentésekre mindenkor késedelem nélkül a' legnagyobb készséggel fogunk felelni. Költ Kélt-helyen Junius 26 kán 1804.

Mélt. Gróf Tolnai Feszetics György,
Kélt-helyi Georgikonjának Tiftségje.

T u d o m á n y o s D o l g o k .

Egy új és a' maga nemében legelső Munka készítettik itt Magyar Nyelven, mellynek kiadóitellyes igyekezeteket arra fordították, hogy az mind belső betsére és tárgyára, mind a' Nyelvnek eredeti tisztaságára nézve megérdemeije a' hasznos jót betsülni tudó Magyar Nemzet figyelemességét. Ez, a' Természeti Hifóriának Három Országa, Tudomány rendben előadva és rézre metfzett 's kifestett képekkel megrakva.

A' Munka mivoltáról, tulajdonságairól és tréljáról, és arról is, hogy mi móddal kívánnyák ezt kiadóit a' két Magyar Hazában könnyen megszerezhetővé tenni, a' következő Tudósítás bővebben szól:

T u d ó s í t á s .

A' Természeti Hifóriának hasznait, főképpen pedig a' mi Magyar Hazánkban ezen Tudomány elterjedésének szükséges voltát, szükségtelen volna, bolizos belséddelel megmutogatni; főképpen, mondjuk, a' Magyar Hazában, a' melly kereskedésbéli jövedelmeit nem kézi mívemből 's Fábrikáiból; hanem egyedül Természeiből veszi, 's azt csak ennek bővítése, megválogatása, és javí-

tás a által nevelheti. Ha már erre, a' Gazdaság Tudománnya és nem a' kéntelenség, nem a' környülállások 's többnyire tulajdon tapasztalások után való tapogatások által vezéreltetnének 's taníttatnának a' Gazdák; úgy várhatnánk mind azokat a' jókat Hazánkra, a' mellyek a' jó Gazdaság után, az önként következő kereskedés lábra állásából és idővel virágzásából is egy Országgra báru hatnak. — A' Gazdaságudásnak lelke a' Természeti dolgok voltaképpen való esmérete, mellyre a' Természeti Híffória vezérel.

Ez a' Tudomány tehát az, melly ha a' Hazánkbeli Oskolákban, a' végre jól ki dolgozott könyvek fzerént taníttatván közönségessé lehetne; bizonyára, kevés idő múlva a' köz nép gazdaságkodásában is fzebeztendő háfzonnal mutogatná jólté-
vő következéseit.

De már itt azt kellene előadni: melly előre képzelhetetlen hathatós ereje légyen a' Természeti Dolgok vizsgálásáak és esméretének a' gyermekek és ifiak elméjének formálásában, annak sok nemes és háfznos tselekedetek tzéljaira eleve való elkészítésében, ha tudniillik a' Természeti Dolgok Tudománnya úgy taníttatik, a' mint azt a' Dolgok elrendeltetése és a' tanítás tzélja kívánnyák: (*) de, tudva van előttünk, egy részről az,

---

*) Mert mi Természeti Hífforia tanításának nem gondóljuk azt, mikor a' gyermek előtt mese formában elmondják, hogy millyen nagy állatt az Elefánt, millyen erős, hogy meg lehet fzelidíteni, 's millyen tanítható tehetséggel bír 's erre még egy két jeles történetet is belzél-

hogy e' felől a' Tanításban és nevelésben foglaltoskodó Hazánk eléggé meg vagynak győződve; más felől pedig igaz az is, hogy ezen tárgy felől árkusokat kellene bétöltenünk, ha a' felvett dolognak érdemét vólta képpen kifejtve akar-nánk előadni. Ezt tehát elmellőzván, elégnék tar-tyuk, ha ezen minden szüléket Nevelőket és Taní-tokat közeiről illető kérdésre megelegítő feleletet adhatunk,

„Mi módon kellene olyan Oskolai könyvets-
 „kéket készíteni, vagy készíttetni, mellyek szerint
 „a' Természeti História az Oskolákban halzonnal
 „taníttathatnék, és ez a' Tudomány, legalább a'
 „mennyiben a' Gazdaság tudományával 's ennél
 „fogva a' Gazdaskodással szoros egybe köttetésben
 „van, míg a' földmivelő köznép között is közön-
 „ségesse lehetne? Central University Library Cluj

Az az igen fontos kérdés régtől fogva előt-
 tünk lévén, sok meghányásvetés után, ilyen fele-
 lettel tétetik közönségesse áltaiunk, 's csak akkor
 már, midőn a' Feleletben adott javallásnak, hogy
 mit kellene tselekedni, már a' bételyesíté-
 sén is nagy részént általastünk. A' Felelet sum-
 mája ide ment ki. — A' Természethárom Ország-
 gának Tudományrendjét és az arra bévezető rö-
 vid eszméreteket kellene legelsőben a' hozzátarto-
 zó Mesterfokokkal, az Országok tergeinek, Rend-
 jeinek, Tszapatjainak helyes Magyar elnevezéseivel

---

nek elő, mellyek jeles tulajdonságait bizonyít-
 jak: sőt azt jegyezzük meg: hogy az ilyen
 tanításból koránt sem igérnet senki igen érez-
 hető halznot a' Gazdaság tudományára nézve,

egygyütt jól kidolgozni; az Állatok, Plánták, 's Ásványok már szokásban lévő neveit öfzve szedni, a' még Magyar név nélkül valóakra illeendő neveket adni; és ekkor osztán, minden legalább nevezetes, hasznos, káros. lakosát a' Természeti három Országának bőven le kellene írni, u. m. formájára, természetére, tulajdonságaira, hasznaira, kárára nézve, 's minden leírásához leggyebb mellékések szerént kellene képeket készíteni, és azokat kifüggetni. Ez a' Munka min egy Tárháza lenne a' Természeti Dolgoknak; mellyből lehetne azután az Oskolák számára apróbb könyvetskéket készíteni. — E' mellett telyes igyekezettünk lévén az is, hogy olyan módot találjunk fel, melly szerint, ezt a' Nagy költséggel egybekötöttetett Munkát igen illeendő sőt szembevünő módon is kiadhatjuk; így gondoltuk hogy ezt a' Tanítók is könnyen megszerezhetnék magoknak, 's tanításokat e' szerént fogatosabban intézhetnék.

Hogy tehát Hazánkúainak illy szembevünő hasznával egybe kötött igyekezetünket ennél bizonyosabb módon elérhessük és hogy midőn nagy fáradsággal járó Munkánkat csak közhasznos akarunk elérni, teméntelen költségünket hujjába el ne vesszejsük; imé a' következő módon dolgoztuk ki a' Természeti Históriaira Munkánkat és kiadása Módját, a' Prenumeratio vagy Előfizetés útját minden képpen elakarván kerülni

A' jól elválasztott természeti tárgyak Állatok, Plánták 's a' t. képeire és a' melléjek ragasztott kétféle u. m. Német és Frantzia nyelven való Magyarázatra nézve, (melly két nyelvet a' Magyar Nyelven való kiadásban is megtartunk, az alább előadandó módon,) vázlatoltuk a' következő tzi.

mű Munkát, mellynek eredeti kiadása egész Német Országban igen nagy bészben van.

„Bilderbuch zum Nutzen und Vergnügen der Jugend, enthaltend eine angenehme Sammlung von Thieren, Pflanzen, Blumen, Früchten, Mineralien, Trachten und allerhand andern unterrichtenden Gegenständen aus dem Reiche der Natur, der Künste und Wissenschaften; alle nach den besten Originalen gewählt, gestochen, und mit einer kurzen wissenschaftlichen und den Verstandeskräften der Jugend angemessenen Erklärung begleitet. Zusammengetragen von F. J. Bertuch. Herzogl. S. Weimar. Legat. Rath; der Röm. Kaiserl. Akademie der Naturforscher, der Königl. Preuss. Akademie der Künste, der mechan. Wissensch. zu Berlin, der Chur-Maynzer Akademie nützl. Wissenschaft. zu Erfurt, der freyen ökonomischen Gesellschaft zu St. Petersburg, der Leipziger ökonom. Sociät, der naturforschenden Gesellschaft zu Jena, so wie auch der westphälischen naturforschend. Gesellschaft zu Brochhausen Ehren- und ordentlichen, und der Teutschen Gesellschaft zu Newyork correspondirenden Mitglieder.“

más tüzimje ez:

„Corticaille, Instructif et Amusant pour la Jeunesse. s. a. t.

De mivel ezen Könyvnek a' magá moltani létében leendő Magyar kiadása a' mi tüzünknek éppen meg nem felelne; azt a' mi ebben van mind megtartjuk ugyan de ezen kívül Magyar nyelvünkön a' Három Országokra szükséges Bevezetü Tanításokkal, és ezenkívül minden Targynak hofszas kírásával még meg annyira neveljük, mivel ez tüzünk sze ént szükséges.

(A' folytatása következik.)

* *

**A' két Nemes Magyar Hazának bódogulást kívánó
A' Sopronyi Magyar Társa ág.**

Tizennégy elsteadeje már Társaságunk' felülettetésének, tizennégyfel er ujjította meg a' mindent életű kikelet a' természetet, miolta Sopronynak kies börtzei Magyar dallokra vizshangoznék. Az 1790-ik elzandű völt az, mellyben Társasá-

gunk' eredete származott, az, melly a' házai Litteratura' leginkább való felderülése miatt minden jó Hazafi előtt másképp' is nevezetes, vóit legelső czítendeje Magyar seregünk felállításának. Azóltától fogva, oh édes öröm! a' hívebb Hazafiak mindenkor szárnyok alá fogadtak bennünket, sok ízben serkentettek ezen igyekezetünk' folytatására. Hát most, midőn nagyobb fénybe akarunk megjelenni, miért ne találkoznának több Pártfogóink? — — Minket legalább édes keletsel tart a' remény, 's meg is vagyunk győződve, hogy nem fogunk megtsalattatni. Azon munkákat t. i. mellyeket a' Társak, vagy itt lételekben szerzetek vagy azóltától fogva is hozzánk küldöttek, mi, mostaniak egybe szedtük, megvizsgáltuk, 's illy' títm alatt: A' Sopronyi Magyar Társaság Próba-Munkáinak 's engéje, sajtó alá adtuk. — Ezek már most el is készültek, 's alább nevezendő érdemes Hazánkfiához (a' kik előre is slázatoslan kérttetnek) el fognak küldödni, eladás végett. — Ezen első Darab tiz árkusokból áll, — mellynek is árra 36 xr. lész. —

Találatni fog pedig,

Sopronyban, T. Rajts Péter Prof. Úr', és a' Társaság' Elölülőjénél.

Bétsben, a' Magy. Kurir Irósnál.

Budán, T. Czinte Ferentz Prof. Úrnál.

Po'sonyban, Schweiger Andras Könyvárosnál.

Győrött, T. Németn Lázló Prof. Úrnál.

Debretzenben T. Sarvári Prof. Úrnál.

Szebenben (Erdélyben) Hochmeister Márton Könyvnyomtató és árósnál.

Döbrentei Gábor
Titoknok.